

Растителнозащитни практики при зеленчуковите култури през май

Автор(и): проф. д-р Стойка Машева, ИЗК "Марица" Пловдив; проф. д-р Винелина Янкова, ИЗК "Марица" в Пловдив

Дата: 05.05.2023 *Брой:* 5/2023

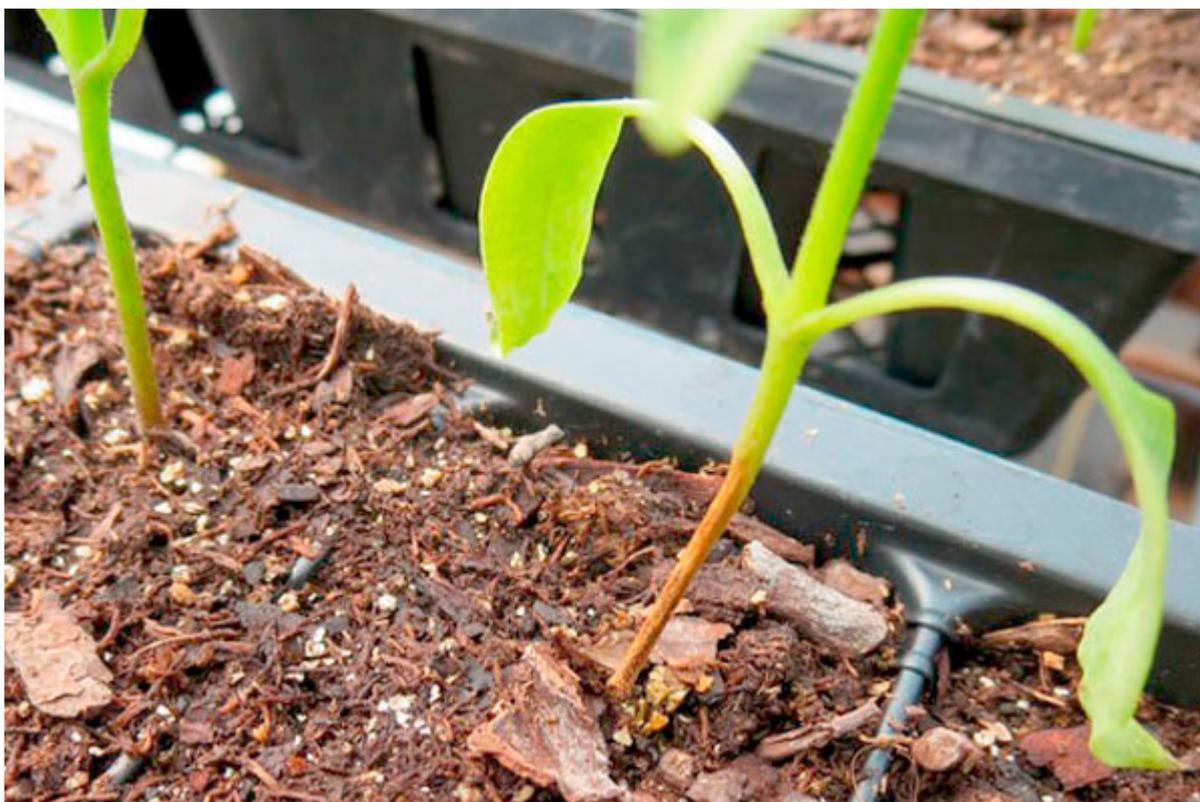

Растителнозащитните грижи при зеленчуковите култури през месец май продължават както в оранжерии, така и на открито. Времето през този месец се затопля и стабилизира по отношение на температури и валежи. Въпреки това редовният мониторинг е от съществено значение за навременно провеждане на растителнозащитните мероприятия. Не трябва да се допускат вередителите в началото на вегетацията тъй като това определя до голяма степен бъдещото фитосанитарно състояние на посевите.

С настъпилите климатични промени се очаква успешно презимуване на много неприятели и риск от нападение още в началото на производствения сезон.

Разсадопроизводство

В оранжериите все още се отглеждат разсадите за средноранно полско производство на домати, пипер, патладжан и краставици, които се засаждат в началото на месеца. Ако времето се затопли трайно, те трябва да се засенчат. Редовното им проветряване ще ги предпази от повишаване на въздушната влажност, която е предпоставка за поява на гъбни болести, листни въшки и др.

Ако през периода има температурни депресии е възможно да се появи „**истинско сечене**”. Първите болни растения се събират в торбичка и се унищожават извън помещението. Местата под тях се обеззаразяват чрез поливане с 3%-ов разтвор на син камък или амониева селитра (3-4 л/м²). Останалите растения се третират с регистрирани фунгициди - Белтанол 400 г/дка, Проплант 722 СЛ 0,1% по 25-50 мл/растение, в зависимост от големината им.

Възможно е нападение от листни петноснивания – **черни листни петна**, **сиво гниене** и **листна плесен** при домати и **мана** и **брашнеста мана** при краставиците.

Сивото гниене и черните листни петна се развиват при висока въздушна влажност, а брашнестата мана – при ниска. Затова в разсадното помещение трябва да се поддържа оптимален температурно-влажнен режим.

От неприятелите по разсадите през този период най-често се срещат: **трипсове, оранжерийна белокрылка, листни въшки, миниращи мухи, гъсеници, доматиен миниращ молец, акари**. За мониторинг и редуциране на популационната плътност се поставят лепливи уловки – жълти (за белокрылка и листни въшки), светлосини (за трипсове), черни (за доматиен миниращ молец) и жълто-оранжеви (за миниращи мухи). При необходимост се провеждат и третирания с разрешени ПРЗ.

Борбата с болестите и неприятелите е описана при Оранжерийно производство.

Една седмица преди изнасянето на разсадите на открито те се пръскат профилактично с някой по-широкоспектърен инсектицид като Делтагри 30-50 мл/дка; Клоузър 120 СК 20 мл/дка; Синеис 480 СК 10-25 мл/дка и фунгицидите Полирам ДФ 0,2% или Сигнум 0,1%

Оранжерийно производство

Отглежданите култури са във фаза плододаване. В неотопляемите оранжерии започват първите беритби, а в отопляемите се провеждат масови беритби – 2-3 пъти седмично. Необходимо е внимателно да се

подбират ПРЗ – с по-кратък карантинен срок. Задължително да се спазват карантинните срокове.

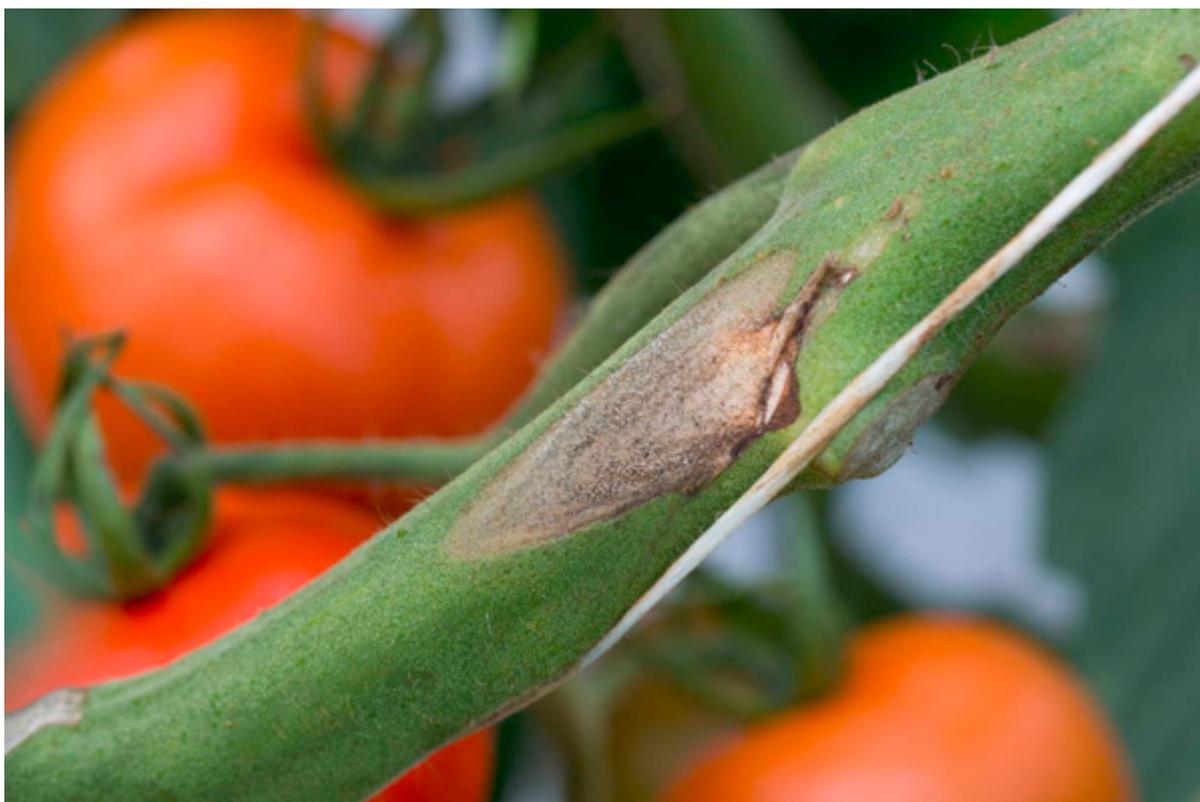
Поради повишаване на външните температури и интензивността на слънчевото греене трябва да се направи засенчване там където все още не е направено. За целта се използват варов разтвор или готови смеси, които се предлагат в агроаптеките. За поддържане на въздушната влажност в съоръженията пътеките трябва да се оросяват няколко пъти през деня. Ежедневно или най-малко два пъти седмично посевите трябва да се обследват за нападение от болести и неприятели. Като източници на информация могат да се използват цветните лепливи уловки, които се поставят още при засаждане на растенията на нивото на върха на растенията. През вегетацията те следват нарастването им. Листата, дръжките и плодовете с петна от болести, колонии от листни въшки, купчинки яйца, ларви, мини и др. се събират и изнасят от оранжерията и се унищожават.

По растенията в оранжерии могат да се наблюдават **болестите**, посочени при разсадите:

При домати това са: **черни листни петна (алтернария)**, **сиво гниене (ботритис)**, **листна плесен**.

При нападение посевите се третират с регистрирани ПРЗ, както следва:

Срещу **черни листни петна** - Азака 80 мл/дка; Дагонис 100 мл/дка; Зоксис 250 СК 70-80 мл/дка; Копфор Екстра 200 г/дка; Ортива Топ СК 100 мл/дка; Прев-Голд 200-600 мл/дка; Синстар 70-80 мл/дка; Таетро 18,5-37,0 г/дка; Тейзър 250 СК 80-200 мл/дка.

сиво гниене (ботритис) по домати

Срещу **сиво гниене** – Геокс ВГ 50 г/дка; Претил 200 мл/дка; Пролектус 50 ВГ 80-120 г/дка; Сигнум 100-150 г/дка; Суич 62,5 ВГ 100 г/дка; Фолпетис 50 СК 250 мл/дка; Фонтелис СК 240 мл/дка.

Срещу **листна плесен** - Еминент 125 МЕ 40-60 мл/дка; Зоксис 250 СК 70-80 мл/дка; Ортива Топ СК 100 мл/дка; Сигнум 100-150 г/дка; Синстар 70-80 мл/дка; Фолпетис 50 СК 250 мл/дка. На пазара се предлагат семена от сортове домати, устойчиви на **листна плесен**.

кубинска мана

При краставици: Основните болести, които могат да вредят при краставиците са **мана** и **брашнеста мана**. Много от сортовете краставици, отглеждани в оранжериите, са устойчиви на брашнеста мана, а някои и на мана. При чувствителните след поява на **брашнеста мана** се третира с регистрираните фунгициди: Вивандо 20 мл/дка (0,02%); Дагонис 60 мл/дка; Домарк 10 ЕК 50 мл/дка; Зоксис 250 ЕК 70 мл/дка; Колис СК 40-50 мл/дка; Легадо 80 мл/дка; Ортива Топ СК 100 мл/дка; Сивар 80 мл/дка; Соната СК 500-1000 мл/дка; Таегро 18,5-37,0 г/дка; Топаз 100 ЕК – 35-50 мл/дка; Трунфо 80 мл/дка; Фитосев 200 мл/дка; Фонтелис СК 240 мл/дка.

Осигуряването на отопление през ранните сутрешни часове ограничава нападението от **кубинска мана**.
При поява се пръска през 7-10 дни с разрешени ПРЗ: Енервин СК 120 г/дка; Зоксис 250 СК 70-80 мл/дка;
Инфинито СК 120-160 мл/дка; Корсейт 60 ВГ 20-30 г/дка; Прев-Голд 160-600 мл/дка; Таерго 18,5-37,0 г/
дка.

Неприятели

оранжерийна белокрылка

Вредят **трипсове, листни въшки, оранжерийна белокрылка, доматиеният миниращ молец, гъсеници и акари.**

За мониторинг на **трипсове** се използват сини лепливи уловки, които в по-голям брой редуцират плътността на неприятелите. При поява се третира с ПРЗ при ПИВ при домати 1 бр. възрастни/1 цвят, 3 бр. възрастни и ларви/1 лист; при краставици 1 бр. възрастни и ларви/цвят, 3-5 бр. възрастни и ларви/лист.

Разрешени ПРЗ: Азатин ЕК 100-150 мл/дка; Дикарзол 10 СП 556 г/дка; Екзалт 200-240 мл/дка; Лимоцид 400-800 мл/дка; Минекто Алфа 100-125 мл/дка; Ниимик Тен 390 мл/дка; Ойкос 100-150 мл/дка; Реквием Прайм 500-1000 мл/дка; Синеис 480 СК – 10-37,5 мл/дка, Натуралис 100-150 мл/дка.

Листните въшки имат висока размножителна способност. Преносители са на вирусни болести. При установяване на първите екземпляри да се извърши третиране с някой от разрешените ПРЗ: Азатин ЕК 100-150 мл/дка; Амплиго 150 ЗК 40 мл/дка; Делмур 50 мл/дка; Делтагри 30-50 мл/дка; Клоузър 120 СК 20 мл/дка; Маврик 2 Ф 20 мл/дка; Ниимик Тен 390 мл/дка; Ойкос 100-150 мл/дка; СивантоПрайм 45 мл/дка; Тепеки/Афинто 10 г/дка; Флипер 1-2 л/дка; Ширудо 15 г/дка.

За проследяване появата и плътността на **оранжерийната белокрылка** се използват жълти лепливи уловки. При ниска плътност в оранжерии може да се внесе биологичният агент *Encarsia formosa*. Третиране с ПРЗ при ПИВ за домати 10 бр. възрастни /1 растение; за краставици 5 бр. възрастни/ растение.

Регистрирани ПРЗ: Абанто 75 мл/дка; Азатин ЕК 100-150 мл/дка; Браи 50-112,5 мл/дка; Лимоцид 400 мл/дка; Клоузър 120 СК 20-40 мл/дка; Крисант ЕК 75 мл/дка; Минекто Алфа 100-125 мл/дка; Натюр Брейкър 75 мл/дка; Ниимик Тен 390 мл/дка; Ойкос 100-150 мл/дка; Ороцид Плюс 80-800 мл/дка; Пирегард 75 мл/дка; Прев-Голд 160-600 мл/дка; Реквием Прайм 500-1000 мл/дка; Сиванто Прайм 56 мл/дка; Натуралис 75-100 мл/дка.

За контрол на **доматения миниращ молец** се използват феромоновы уловки и черни лепливи плоскости за навременното му установяване, за редуциране на плътността и предприемане на адекватни мерки за контрол. При ниска плътност може да се внесе някой от биологичните агенти *Macrolophus rugtaeus* или *Nesidiocoris tenuis*. Провежда се третиране с ПРЗ при ПИВ - 10% от листата са с мини.

Разрешени ПРЗ: Алверде 240 СК 100 мл/дка; Алтакор 35 ВГ 8-12 г/дка; Амплиго 150 ЗК 40 мл/дка; Афърм 095 СГ 150 г/дка; Волиам Тарго 063 СК 80 мл/дка; Делмур 50 мл/дка; Екзалт 200-240 мл/дка; Кораген 20 СК 14-20 мл/дка; Минекто Алфа 100-125 мл/дка; Ним Азал Т/С 0,3%; Ниимик Тен 390 мл/дка; Ойкос 150 мл/дка; Рапакс СБС 100-200 мл/дка; Синеис 480 СК 10-25 мл/дка.

При поява на **обикновения паяжинообразуващ акар** и установени прагове на вредност (краставици - 5%; нападнати растения; домати - 10%.) да се третира с ПРЗ. Разрешени продукти: Аполо 50 СК 30-40 мл/дка; Бермектин 50-100 мл/дка; Бутик 30-100 мл/дка; Валмек 15-100 мл/дка; Вертимек 018 ЕК 60 мл/дка; Волиам Тарго 063 СК 80 мл/дка; Зуум 11 СК 12,55-50 мл/дка; Реквием Прайм 500-1000 мл/дка; Лаота 15-100 мл/дка; Натуралис 100-200 мл/дка; Ним Азал Т/С 0,3%; Нисоран 10 ВП 75 г/дка; Флипер 1-2 л/дка; Ширудо 15 г/дка.

За борба с **галовите нематоди** чрез капковата система може да се внесе един от ПРЗ: Видейт 10 Л 1 л/дка; Олреди 1 л/дка; Велум Прайм 37,5-62,5 мл/дка; Тервиго 500 мл/дка.

Полско производство

Предстои разсаждането на средноранни домати, пипер, патладжан и краставици. Преди разсаждането срещу **поповото прасе** в браздите се внася Белем 0,8 МГ/Коломбо 0,8 МГ 1,2 кг/дка.

На полето във фаза усилен растеж и развитие са ранните посеви зеле, лук, чесън, картофи, грах, бакла и фасул. При поява на **мана** по зелето и граха се провеждат третириания с подходящи ПРЗ: Инфинито СК 160 мл/дка; Тейзър 250 СК 80-100 мл/дка. По картофите са възможни нападения от кафяви листни петна и картофена мана. Срещу маната се третира с: Банджо 30-40 мл/дка; Витене Трипло Р 400-450 г/дка; Витра 50 ВП 150 г/дка; Дарамун 80 мл/дка; Димикс 500 СК 30-36 мл/дка; Дифлунова 100 мл/дка; Енервин СК 120 г/дка; Инфинито СК 120-160 мл/дка; Копфорс Екстра 200 г/дка; Корсейт 60 ВГ 15-20 г/дка; Манамид 100 СК 80 мл/дка; Ревус 250 СК 50 мл/дка; Ривал Дуо 250 мл/дка; Симбал Флоу 50 мл/дка; Таегро 18,5-37,0 г/дка. За борба с кафявите листни петна са регистрирани следните ПРЗ: Витене Трипло Р 400-450 г/дка; Таегро 18,5-37,0 г/дка. По разсадените вече ранни домати се следи за нападение от кафяви листни петна и мана, а при интензивни дъждове – и от бактериози. Срещу първите две се третира с ПРЗ, посочени при разсадите и оранжерийното производство, а срещу бактериите петноснивания се прилагат: Таегро 18,5-37,0 г/дка; Фунгуран ОН 50 ВП 0,3%. 0,25%.

Трипсовете са полифаги и могат да се наблюдават при много зеленчукови култури през вегетацията. Необходимо е да се следи популационната им плътност и при необходимост да се проведат третирания с разрешените ПРЗ при съответната култура. Продължава борбата срещу **миниращата муха** по луковите култури и **зелевата муха** – по зелето. Борбата срещу посочените мухи се води срещу възрастните форми. Ефикасни са Дека ЕК/Деша ЕК/Дена ЕК/Полеци/Десижън 50 мл/дка. Извършват се 2 третирания през интервал от 7 до 10 дни. Срещу зелевата муха може да се внесе Форс 1,5 Г 300-500 г/дка преди или по време на разсаждането. При зелето може да се наблюдават повреди от **зелев молец**. Срещу този неприятел са регистрирани ПРЗ: Суми Алфа 5 ЕК/Сумицид 5 ЕК/Оазис 5 ЕК 25 мл/дка; Екзалт 200 мл/дка; Алтакор 35 ВГ 8-10 г/дка. Срещу **граховата листна въшка** може да се проведе третиране с Вазтак нов 100 ЕК 12,5 мл/дка; Суми Алфа 5 ЕК/Сумицид 5 ЕК/Оазис 5 ЕК 20 мл/дка. Ефикасни срещу **граховия зърнояд** са Суми Алфа 5 ЕК/Сумицид 5 ЕК/Оазис 5 ЕК 25 мл/дка. Първото пръскане е по време на цъфтежа, поради което трябва да се вземат мерки за опазване на пчелите. Често в посевите се наблюдават едновременно листни въшки и грахов зърнояд.

Листните зеленчуци салати и спанак, също лук и чесън за зелено и репичките, които се предлагат за свежа консумация да се третират само в краен случай, като задължително се спазват карантинните срокове. При пръскане на лукови и зелени посеви към пестицидните разтвори се прибавя прилепител.

ВНИМАНИЕ!

Да се прилагат само ПРЗ в регистрираната доза, включени в СПИСЪК НА РАЗРЕШЕНИТЕ ЗА ПРЕДЛАГАНЕ НА ПАЗАРА И УПОТРЕБА ПРОДУКТИ ЗА РАСТИТЕЛНА ЗАЩИТА, публикуван на интернет страницата на БАБХ.

Закупуването на ПРЗ да става само от търговци, притежаващи разрешение за дейността и включени в СПИСЪК НА ФИРМИ, ПОЛУЧИЛИ РАЗРЕШЕНИЕ ЗА ИЗВЪРШВАНЕ НА ДЕЙНОСТИТЕ ТЪРГОВИЯ НА ЕДРО С ПРОДУКТИ ЗА РАСТИТЕЛНА ЗАЩИТА, ТЪРГОВИЯ НА ДРЕБНО С ПРОДУКТИ ЗА РАСТИТЕЛНА ЗАЩИТА В СЕЛСКОСТОПАНСКА АПТЕКА, ПРЕОПАКОВАНЕ НА ПРОДУКТИ ЗА РАСТИТЕЛНА ЗАЩИТА И ИЗВЪРШВАНЕ НА ФУМИГАЦИЯ И ОБЕЗЗАРАЗЯВАНЕ НА ПЛОЩИ, ПОМЕЩЕНИЯ И РАСТИТЕЛНА ПРОДУКЦИЯ СРЕЩУ ВРЕДИТЕЛИ, публикуван на интернет страницата на БАБХ.

Да се спазват всички изисквания по прилагане, съхранение и транспорт на пестицидите. Да се води дневник за третиране на посевите, съгласно изискването на БАБХ.